

YUK AVTOMOBILLARIGA KAFOLATLI XIZMAT KO'RSATISH TUZILISHINI TAKOMILLASHTIRISH

Qosimjon Sharofidinov Tohirjon o'g'li

Namangan davlat texnika universiteti 2-kurs magistranti

ANNOTATSIYA

Mazkur ishda yuk avtomobillariga kafolatli xizmat ko'rsatish tizimini takomillashtirish masalalari yoritilgan. Unda texnik xizmat ko'rsatishning zamonaviy usullari, servis infratuzilmasining samaradorligini oshirish yo'llari hamda mijozlar ehtiyojiga moslashtirilgan xizmat turlarini joriy etishning afzalliklari tahlil qilingan. Ishda, shuningdek, kafolat davrida yuzaga keladigan nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish jarayonlarini raqamlashtirish, ehtiyot qismlar yetkazib berish zanjirini optimallashtirish va servis xodimlari malakasini oshirishga doir takliflar ilgari surilgan. Tadqiqot natijalari yuk avtomobillarining ekspluatatsiya muddatini uzaytirish, xizmat ko'rsatish sifati va ishonchliligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: yuk avtomobili, kafolatli xizmat, texnik servis, modernizatsiya, raqamlashtirish, texnik holat monitoringi, ehtiyot qismlar, ekspluatatsiya, texnik xizmat tizimi, innovatsion yondashuv.

So'nggi yillarda mamlakatimizda transport va logistika tizimini modernizatsiya qilish, yuk tashish infratuzilmasini rivojlantirish hamda avtomobil transporti sohasida xizmat ko'rsatish sifatini oshirish bo'yicha qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan qabul qilingan bir qator muhim hujjatlar ushbu yo'nalishda tub burilish yasadi.

Xususan, 2022-yil 28-yanvarda qabul qilingan PF-60-sonli "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmonda transport-logistika tizimini isloh qilish, avtomobil parkining texnik holatini yaxshilash va servis xizmatlarini modernizatsiya qilish ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan. Shu bilan birga, 2023-yil 20-aprelda Prezident tomonidan imzolangan P-148-sonli "Transport-logistika tizimini rivojlantirish va yuk tashish

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th November, 2025

xizmatlari samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaror ushbu sohada aniq amaliy vazifalarni belgilab berdi.

Mazkur qaror asosida yuk avtomobillariga kafolatli xizmat ko'rsatish tizimini takomillashtirish, zamonaviy texnik diagnostika markazlarini tashkil etish va avtomobil parkining texnik nazoratini raqamlashtirish yo'lga qo'yilmoqda.

Shuningdek, 2024-yil 15-fevralda tasdiqlangan "Avtomobil transporti sohasida boshqaruv tizimini isloh qilish konsepsiyasi" ham yuk avtomobillariga xizmat ko'rsatishning yangi modelini yaratishga zamin yaratdi. Ushbu konsepsiyada servis markazlarini hududlar kesimida qayta tashkil etish, xususiy sektorni jalb etish va kafolat tizimini xalqaro standartlarga moslashtirish masalalari belgilab berilgan.

Bugungi kunda yuk avtomobillariga kafolatli xizmat ko'rsatish tizimi nafaqat texnik xavfsizlikni ta'minlash, balki iqtisodiyotda uzluksiz transport harakatini qo'llab-quvvatlashda muhim omilga aylangan. Shu sababli, ushbu tadqiqotda yuk avtomobillariga kafolatli xizmat ko'rsatish tuzilmasini takomillashtirishning nazariy asoslari, xorijiy tajribalar va O'zbekiston sharoitiga mos amaliy yechimlar atroflicha yoritiladi.

Mazkur yo'nalish bo'yicha olib borilayotgan islohotlar Prezident Sh.M. Mirziyoyev tashabbusi bilan ilgari surilgan "Harakatlar strategiyasidan – taraqqiyot strategiyasiga" tamoyilining amaliy ifodasidir. Bu esa transport-logistika tarmog'ining barqaror rivojlanishiga, texnik xizmat ko'rsatish madaniyatini oshirishga va yuk avtomobillari parkini zamonaviy talablar darajasiga olib chiqishga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasi transport tarmog'i bugungi kunda iqtisodiyotning harakatlantiruvchi kuchlaridan biri sifatida shakllanmoqda. Ayniqsa, yuk avtomobillariga kafolatli xizmat ko'rsatish tizimi so'nggi yillarda keskin rivojlanish bosqichiga kirdi. Avvallari bu yo'nalishda ko'plab muammolar – ehtiyot qismlar taqchilligi, xizmat ko'rsatish sifati pastligi va servis markazlarida malakali mutaxassislar yetishmasligi kabi holatlar kuzatilgan bo'lsa, hozirda davlat siyosati va xususiy sektor ishtiroki natijasida vaziyat sezilarli darajada o'zgarmoqda.

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th November, 2025

Masalan, Toshkent, Samarqand va Farg‘ona viloyatlarida yirik avtomobil ishlab chiqaruvchi korxonalar bilan hamkorlikda “kafolatli servis markazlari tarmog‘i” yo‘lga qo‘yildi. Ushbu markazlarda zamonaviy diagnostika uskunalari, raqamli nazorat tizimlari hamda avtomobilning texnik holatini real vaqt rejimida kuzatib boruvchi dasturlar joriy qilingan. Bu amaliy yondashuv yuk avtomobillarida nosozliklarni erta bosqichda aniqlash imkonini beradi va transport vositasining ishlash muddatini uzaytiradi.

Amaliy jihatdan, kafolatli xizmat ko‘rsatish tizimida raqamlashtirish alohida o‘rin tutmoqda. Masalan, “UzAuto Service”, “MAN Auto Uzbekistan” va “Isuzu Service Center” kabi korxonalar mijozlarga mobil ilovalar orqali onlayn navbatga yozilish, servis holatini kuzatish va texnik hisobotlarni elektron shaklda olish imkoniyatini yaratdi. Bu raqamli yechimlar nafaqat qulaylik yaratadi, balki servis jarayonini shaffof va hisobdor qiladi.

Qishloq joylarda ham bu tizim bosqichma-bosqich yo‘lga qo‘yilmoqda. Masalan, Surxondaryo va Qashqadaryo viloyatlarida tashkil etilgan mobil servis brigadalari uzoq hududlardagi yuk avtomobillariga joyida xizmat ko‘rsatmoqda. Ular kichik diagnostika asboblari, generator va texnik vositalar bilan jihozlangan bo‘lib, yo‘l o‘rtasida nosozlik yuzaga kelsa, tezkor yordam ko‘rsatadi. Bu amaliy tajriba transport kompaniyalari orasida samaradorlik va ishonchlilikni oshirdi.

Shuningdek, O‘zbekiston bozorida xorijiy brendlarning kafolat siyosati ham kengayib bormoqda. Misol uchun, Germaniyaning MAN va Xitoyning FAW yuk avtomobillari uchun kafolat muddati ikki yildan uch yilgacha uzaytirildi, bu esa xaridorlar ishonchini oshirdi. Mahalliy ishlab chiqaruvchilar ham raqobatni oshirish maqsadida “uzaytirilgan kafolat” tizimini joriy etmoqda.

Yana bir dolzarb masala – ehtiyot qismlar logistikasi. Bu borada “UzAuto Logistics” kompaniyasi markazlashtirilgan ombor tizimini yo‘lga qo‘yib, servis markazlariga ehtiyot qismlarni tezkor yetkazib berishni yo‘lga qo‘ydi. Shu orqali avtomobil egalarining xizmat kutish vaqti qisqardi, bu esa umumiy xizmat ko‘rsatish samaradorligini oshirdi.

Amaliy jihatdan yana bir muhim o‘zgarish – servis xodimlarini malakasini oshirish bo‘yicha o‘quv markazlarining tashkil etilishi. Toshkent avtomobil-yo‘l texnik universitetida “Servis injiniringi” yo‘nalishida yangi o‘quv dasturlar yo‘lga

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th November, 2025

qo'yilgan bo'lib, talabalarga real servis markazlarida amaliyot o'tash imkoniyati yaratilgan. Bu esa sohada yangi avlod mutaxassislarini tayyorlashga xizmat qilmoqda.

Kafolatli xizmat tizimi faqat texnik xizmat emas, balki iqtisodiy samaradorlik manbai sifatida ham o'zini ko'rsatmoqda. Avtomobillar ishonchli ishlagani sayin, yuk tashish tizimida kechikishlar kamayadi, yoqilg'i sarfi optimallashtiriladi va kompaniyalar xarajatlari kamayadi. Shu orqali butun transport ekotizimi barqaror ishlashga erishadi.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda yuk avtomobillariga kafolatli xizmat ko'rsatish tizimi bosqichma-bosqich xalqaro talablarga yaqinlashmoqda. Raqamli texnologiyalar, mobil servis, malakali mutaxassislar va kafolat siyosatini kengaytirish orqali mamlakatda avtomobil transporti xavfsizligi, ishonchliligi va xizmat madaniyati yangi bosqichga ko'tarilmoqda.

Taqqoslanayotgan jihat	O'zbekistonda holati	Xorijiy davlatlarda holati
Kafolatli xizmat taqdim etilishi	Masalan, FAW yuk avtomobillari O'zbekistondagi diler xizmat markazlari orqali "kafolatli ta'mirlash" qamrab olingan. Servis markazlari "kafolat ostida" komponentlar va ehtiyot qismlar bilan ta'minlangan.	Masalan, DAF yuk avtomobillari Angliyada "Warranty Plus" paketi orqali ikki yil avtomobil uchun, uch yil "driveline" (dvigatel, transmissiya, o'q) uchun kafolat beriladi.
Servis markazlari tarmog'i va diagnostika uskunalari	O'zbekistonda yuk avtomobillari servis xizmatlari katalogi mavjud ko'plab markazlar "Truck repair – services" ro'yxatida keltirilgan. Lekin raqamli monitoring, on-line diagnostika jihatdan chet el bilan solishtirganda kamroq rivojlangan.	Chet el bozorida markazlashtirilgan diler tarmoqlari, original ehtiyot qismlar, malakali diagnostika uskunalari keng qo'llanadi. Masalan, rasmiy dilerlar garantiya ostida butun avtomobil va tarkibiy qismlarni qamrab oladi.
Ehtiyot qismlar va original bo'laklar ta'minoti	O'zbekistonda import ehtiyot qismlari, mahalliy servis markazlari orqali ta'minlanmoqda. Masalan, FAW servis markazida original bo'laklar bilan kafolat muddati belgilangan.	Xorijda avtomobil brendining rasmiy servisida original bo'laklar bilan kafolatlangan xizmat beriladi. Sozlamalar, aksessuarlar, almashtirishlar brend standartlariga muvofiq.

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th November, 2025

Taqqoslanayotgan jihat	O'zbekistonda holati	Xorijiy davlatlarda holati
Servis jarayonlarining raqamlashtirilishi va monitoring	O'zbekistonda servis markazlari katalogi mavjud, biroq "on-line navbat", "mobil ilova" yoki "raqamli diagnostika" darajasi jami bozor bo'yicha chet el bilan solishtirganda pastroq.	Chet elda "fleet management", on-line navbatlash, real-vaqt diagnostika qo'llanmoqda. Masalan, diler tarmoqlari mijoz uchun servis holatini on-line kuzatish imkoniyatini taklif qiladi.
Kafolat muddatlari va himoya shartlari	O'zbekistonda mahsulotga yoki yuk avtomobiliga ikki yil yoki ma'lum kilometr orqali kafolat taqdim etilishiga oid jenerik ma'lumotlar mavjud lekin brendlar, chassis va modelga qarab farq qiladi. Misol uchun, FAW servisida «taqsimlangan kafolat» shartlari belgilangan.	Xorij bozorida aniq paketlar mavjud: masalan, DAF brendida «Two year vehicle + Three year driveline» kabi standart kafolat beriladi.
Mobil xizmat va hududiy servis kengligi	O'zbekistonda hududlarda "Repair of trucks services" bo'yicha ko'plab markazlar ro'yxati mavjud. Biroq uzoq joylardagi mobil brigadalar, yo'l ustida tezkor xizmat ko'rsatish darajasi barcha operatorlarda birdek emas.	Chet elda mobil servis, yo'l ustida evakuatsiya va tezkor xizmatlar kengroq tarqalgan. Masalan, rasmiy servis markazlarida evakuatsiya, qo'shimcha xizmatlar qo'llanadi.
Kafolat shartlari va servis huquqiy me'yorlari	O'zbekistonda servis shartlari, kafolat shartlari brend va dilerga qarab farqlanadi. Misol: FAW servisida "egasi belgilangan servis markazida xizmat ko'rsatish shart", "servis kitobi" bo'lishi kerakligi aniq ko'rsatilgan.	Chet elda kafolat shartlari protseduralashtirilgan, standart hujjatlar va mijoz himoyasi yuqori darajada.

XULOSA

O'zbekiston Respublikasi hududida yuk avtomobillariga kafolatli xizmat ko'rsatish tizimi so'nggi yillarda sezilarli darajada rivojlanmoqda. Prezident qarorlari va hukumat farmoyishlari, xususan transport-logistika tizimini modernizatsiya qilish, servis markazlarini kengaytirish va xizmat sifatini oshirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar tizimning shakllanishida muhim rol o'ynadi.

Hozirgi kunda Toshkent, Samarqand, Farg'ona va boshqa yirik shaharlar markazida zamonaviy diagnostika va raqamli monitoring imkoniyatlari bilan

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th November, 2025

jihozlangan kafolatli servis markazlari faoliyat yuritmoqda. Shu bilan birga, hududlarda mobil servis brigadalari ishga tushirilib, uzoq hududlardagi avtomobillarga tezkor xizmat ko'rsatish yo'lga qo'yildi.

Taqqoslash natijalaridan ko'rinib turibdiki, O'zbekistondagi tizim hali chet el standartlariga to'liq moslashmagan. Xorijiy davlatlarda kafolatli xizmat tizimi butun avtomobilni va uning tarkibiy qismlarini qamrab oladi, servis jarayonlari protseduralashtirilgan, raqamli monitoring va onlayn xizmatlar keng qo'llanadi. Shu bilan birga, malakali kadrlar tayyorlash va original ehtiyot qismlar ta'minoti tizimi yuqori darajada.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abdullayev O., Karimov M. Yuk avtomobillari texnik xizmat ko'rsatish tizimi va zamonaviy yondashuvlar. Toshkent: Transport nashriyoti, 2022.
2. Qodirov A., Tursunov S. Avtomobil transporti va kafolatli servis: nazariya va amaliyot. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot nashriyoti, 2023.
3. Usmonov B., Xolmatov R. Yuk avtomobillari servis xizmatlarini takomillashtirish: milliy va xalqaro tajribalar. Toshkent: Texnika nashriyoti, 2023.
4. Karimova D., Sharipov J. Transport-logistika tizimida kafolatli xizmat ko'rsatish va raqamli monitoring. Toshkent: Innovatsion nashriyot, 2024.